

การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง

DEVELOPMENT OF CULTURAL TOURISM QUALITY IN ANG THONG PROVINCE

วาสนา โล่ห์สุวรรณ
Wasana Losuwan

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง
Faculty of Liberal Arts Thailand National Sports University, Ang Thong Campus
E-mail: losuwanwas@gmail.com

Received: March 17, 2022
Revised: July 12, 2022
Accepted: July 12, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) ความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ 4) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ศึกษากลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มผู้รู้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ ประชาชนจาก 5 พื้นที่ศึกษา ละ 4 คน จำนวน 20 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และกลุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยว จำนวน 395 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกตามสะดวก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว (2) ด้านการรองรับการท่องเที่ยว และ (3) ด้านการบริหารจัดการ ทั้งนี้มีความโดดเด่นในเรื่องมีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสามารถรับรองนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ และมีการจัดการด้านรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว 2) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า มีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนรูปแบบการเดินทางมาด้วยตนเอง ช่วงเวลาในการเดินทางประเภทไปและกลับระยะเวลาในการท่องเที่ยวไม่เกิน 2 วัน ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว 1 - 2 ครั้งต่อปี มีผู้ร่วมเดินทาง 2 ถึง 5 คน และเลือกมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยประมาณ 5,000 บาท ได้รับรู้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อนหรือญาติพี่น้อง 3) ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามระดับความต้องการสูงสุดรายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและกระบวนการให้บริการ ด้านทรัพยากร

การท่องเที่ยว ด้านการตลาดท่องเที่ยว และด้านกิจกรรมในการท่องเที่ยวตามลำดับ และ 4) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง ประกอบด้วย 7 แนวทางดังต่อไปนี้ (1) พัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรและกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (2) พัฒนาการจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว (3) พัฒนาการจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก (4) พัฒนาคูคณาจารย์และกระบวนการให้บริการ (5) พัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกและกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียง (6) พัฒนาการตลาดท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และ (7) พัฒนาด้านการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้หลากหลาย

คำสำคัญ

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศักยภาพการท่องเที่ยว พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the potential of cultural tourism sites in Ang thong Province, 2) the tourists' traveling behavior to cultural tourism sites in Ang thong province, 3) the tourists' need for cultural tourism sites in Ang thong province, and 4) the guidelines for developing cultural tourism in Ang thong province. It employed a mixed methods approach. The study included a sample of purposively selected informed persons namely government officers, monks, community leaders, entrepreneurs, and people in 5 study places, 4 persons from each making a total of 20 persons, using interview form to collect data; and a sample of 395 conveniently selected Thai tourists, using questionnaire to collect data. The data was analyzed for descriptive statistics to find frequency, percentage, mean, and standard deviation.

Results suggested the followings. 1) The potential as cultural tourism sites was at a high level in 3 aspects i.e. (1) attractiveness for tourism, (2) tourism accommodation, and (3) management. The distinctive features are historical background, culture, tradition, and development of basic facilities to accommodate tourists at present. 2) Tourists' travelling behavior for cultural tourism revealed that most of them traveled by their own cars for a round trip of no more than 2 days, 1-2 trips per year, with 2 – 5 companions. Vacation was their main purpose. They chose to travel to historical sites, spent 5,000 Baht on average, and received tourism information from friends or relatives. 3) The tourists' need for cultural tourism was at a high level in overall, ranked by the level of need in different aspects as follow: staff and service process, tourism resources, tourism marketing, and tourism activities, respectively. And 4) guidelines for developing cultural tourism in Ang thong province comprise 7 approaches namely (1) developing collaborative networks among involved

organizations and groups; (2) developing tourism resources and convenient accessibility to tourism sites, and laying down tourism routes to link with nearby tourism sites; (3) Developing the activities management in tourism sites and arrangement of diverse cultural activities; (4) developing the management to educate community and build their consciousness; (5) developing staff and service process; (6) developing tourism marketing and promoting tourism through public relations of tourism sites; and (7) developing the management to monitor and evaluate changes caused by tourism.

Keywords

Cultural Tourism Development, Tourism Potential, Tourist Behavior

ความสำคัญของปัญหา

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : UNWTO) ได้คาดการณ์ว่า ในปี ค.ศ. 2022 จะมีนักท่องเที่ยวทั่วโลกกว่า 1,600 ล้านคน โดยเป็นนักท่องเที่ยวแถบเอเชียแปซิฟิก ถึง 400 ล้านคน ในจำนวนนั้นส่วนหนึ่งเป็นนักท่องเที่ยวในอาเซียนประมาณ 160-200 ล้านคน (Department of Tourism, 2014) จากแนวโน้มดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวในแถบอาเซียนมีการเติบโตขึ้นไปได้อีกมาก สำหรับประเทศไทยนั้นนับว่าเป็นประเทศที่มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม จึงส่งผลให้มีการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบทั้ง การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงกีฬา และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยลักษณะของการท่องเที่ยวนั้น นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านชนบทหรือชุมชนที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งนี้เพื่อความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน และการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีรูปแบบที่แตกต่างกันไป Chittangwattana (2005) ได้อธิบายว่า ประกอบด้วย 1) ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ 2) โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์ 3) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม 4) ศิลปะหัตถกรรม 5) ศาสนาและพิธีกรรมทางศาสนา 6) ดนตรี 7) ภาษาและวรรณกรรม 8) วิถีชีวิต 9) ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นบ้าน งานเทศกาล จากคำนิยามดังกล่าว การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวพื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในรูปแบบการได้รับความรู้หรือประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมในขณะเดียวกันก็มีความเพลิดเพลินรวมอยู่ภายใต้กรอบของการมีจิตสำนึกในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยจึงได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้เข้ามาเรียนรู้วัฒนธรรมมรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในประเทศ

สำหรับการท่องเที่ยวในส่วนของภาคกลางจะเห็นได้ว่ามีนักท่องเที่ยวสูงถึงร้อยละ 69.36 สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะโดยรวมของการท่องเที่ยวในภาคกลางที่มีผู้ไปเยือน ปัจจัยส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากจังหวัดในภาคกลางอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร ระยะเวลาเดินทางระหว่างจังหวัดไม่นาน

ทำให้สะดวกในการเดินทางต่อเนื่องมากกว่า 1 จังหวัด และแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม จึงทำให้ผู้ที่มาท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาการท่องเที่ยวไม่นาน นอกจากนี้พื้นที่ภาคกลางยังเป็นเส้นทางผ่านในการเดินทางสู่ภาคเหนืออีกหลายจังหวัด กลายเป็นจุดแวะพักสำหรับรับประทานอาหาร ซื้อสินค้าหรือของที่ระลึกและไหว้พระขอพร (Department of Tourism, 2014) และจังหวัดอ่างทองเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ถูกจัดกลุ่มให้เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยว หรือ Less visited area หมายถึง จังหวัดที่ไม่ได้เป็นจังหวัดกลุ่มเป้าหมายหลักของการเดินทางจากทั้งใน และต่างประเทศ หรือมีนักท่องเที่ยวเข้าไปไม่มากนัก การกระจายรายได้ถึงชุมชนท้องถิ่นจึงแตกต่างกับเมืองท่องเที่ยวหลัก เกณฑ์การพิจารณาความเป็นเมืองรอง คือ เมืองดังกล่าวมีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวต่ำกว่า 4 ล้านคนต่อปี มีจำนวน 55 จังหวัด (Parliamentary Budget Office, 2022) แต่ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลได้มีแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองอย่างต่อเนื่อง จังหวัดอ่างทองจึงถือได้ว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวเมืองรองที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศไทยมาหลายยุคสมัย เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายจนทำให้จังหวัดอ่างทองกลายเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจแห่งหนึ่งของภาคกลางตอนบน 2 ด้วยมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนี้ ได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นและน่าสนใจของจังหวัดอ่างทอง ดังจะเห็นได้จากรายงานสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอ่างทอง พบว่าในปี 2560 มีรายได้จากการท่องเที่ยวเท่ากับ 888.05 ล้านบาท (Department Ang Thong Province, 2017) ทั้งนี้เนื่องมาจากจังหวัดอ่างทองมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน ศาสนา และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลายที่แสดงถึงวิถีชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้จึงทำให้จังหวัดอ่างทองเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับคามนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยที่หลงใหลในเสน่ห์ของเมืองอ่างทองทั้งโบราณสถานมากมายที่ยังคงสภาพที่สมบูรณ์

จากสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอ่างทอง แม้ว่ามีแนวโน้มที่สูงขึ้นทั้งปริมาณนักท่องเที่ยวรวมถึงรายได้ และหากพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวภายในจังหวัดฯ ส่วนใหญ่พบว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาและวัฒนธรรม โบราณสถาน หรือ งานประเพณีต่าง ๆ ที่จังหวัดจัดขึ้นทุกปี แต่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอ่างทองขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หากมีการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานความพร้อมด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและสร้างความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอ่างทอง ย่อมส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอ่างทองเพิ่มมากขึ้นนำมาสู่การใช้จ่ายในพื้นที่มากขึ้น อันนำไปสู่ผลดีต่อเศรษฐกิจของจังหวัดอ่างทอง (Department Ang Thong Province, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเมืองรอง Kanchula (2020) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปว่า ควรศึกษาวิจัยความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในเมืองรองเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และควรวิจัยหาแนวทางในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง จากข้อเสนอแนะดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาและการพัฒนาปัจจัยขึ้นพื้นฐาน ซึ่งการจะหาแนวทางการพัฒนาดังกล่าวได้นั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะต้องศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศึกษาพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวและความต้องการ

ของนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการหาคำตอบว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทองเพื่อเติมเต็มศักยภาพที่มีอยู่ ที่เหมาะสมกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นใช้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอ่างทองซึ่งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดที่มีอยู่รวมทั้งเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวนำไปใช้ประเมินผลโครงการและนำไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอ่างทองที่สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญในจังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญในจังหวัดอ่างทอง
3. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญในจังหวัดอ่างทอง
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มีพื้นที่ในการวิจัย คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเภทวัดและโบราณสถานที่สำคัญ 5 แห่งในจังหวัดอ่างทอง ได้แก่ วัดไชโยวรวิหาร วัดขุนอินทประมูล วัดป่าโมกวรวิหาร วัดม่วง และพระตำหนักคำหยาด

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญทั้ง 5 พื้นที่ บุคลากรภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว รีสอร์ท ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก และประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอ่างทอง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ประชาชน ผู้ประกอบการร้านค้า ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ

กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 5 พื้นที่ ๆ ละ 4 คน จำนวน 20 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลจากการสอบถาม ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง 5 พื้นที่ จากรายงานสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในปี 2560 จำนวน 276,701 คน (Department Ang Thong Province, 2017) โดยใช้วิธีการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ประชากรมากกว่า 100,000 คน ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 5 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 400 คน เลือกตัวอย่างโดยวิธีการเลือกตามสะดวก (Convenience Selection) จากแหล่งท่องเที่ยว 5 พื้นที่ ๆ ละ 80 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยได้ จำนวน 395 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 กำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเภทวัดและโบราณสถานในจังหวัดอ่างทองซึ่งมีประวัติยาวนาน และมีความโดดเด่นทางด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม เป็นที่รู้จักและยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ วัดไชโยวรวิหาร วัดขุนอินทประมูล วัดป่าโมกวรวิหาร วัดม่วง และพระตำหนักคำหยาด

2. ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการแบ่งสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามเขตพื้นที่ด้วยจำนวนสัดส่วนที่เท่ากัน โดยผู้วิจัยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างใน 5 พื้นที่ ๆ ละ 80 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้รู้โดยพัฒนาแบบสัมภาษณ์จากแนวทางการตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกรมการท่องเที่ยว แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน และตอนที่ 2 การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 20 ข้อ ประกอบไปด้วยศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว จำนวน 10 ข้อ ศักยภาพด้านการรับรองการท่องเที่ยว จำนวน 2 ข้อ ศักยภาพภาพด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว จำนวน 8 ข้อ ลักษณะของข้อความถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง โดยจากการศึกษาแนวคิดพฤติกรรมของผู้บริโภคและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ความต้องการของนักท่องเที่ยวและส่วนผสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ลักษณะข้อความถามเป็นแบบตรวจสอบรายการโดยมีคำตอบให้เลือก ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ลักษณะข้อความถามเป็นแบบตรวจสอบรายการโดยมีคำตอบให้เลือก ตอนที่ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเภทวัด และโบราณสถาน ที่สำคัญ 5 แห่งในจังหวัดอ่างทองลักษณะของข้อความถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของการศึกษานี้ เพื่อให้เครื่องมือสามารถวัดได้ตรงและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 ท่าน พิจารณาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) หลังจากนั้นนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตรของ Rovinelli และ Hambleton (1977) ในการคำนวณ มีเกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามค่าอยู่ระหว่าง 0.00 ถึง 1.00 มีเกณฑ์การพิจารณา คือ ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป คัดเลือกข้อคำถามข้อนั้นไว้ใช้ แต่ถ้าได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ปรับปรุงข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริง เพื่อตรวจสอบถึงการตีความหมายผิด ความคลุมเครือ ตลอดจนความเอนเอียงของคำถาม แบบสอบถามที่ใช้ทำการทดสอบมีจำนวน 30 ชุด จากนั้นทำการวัดค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach's alpha (Sirsard, 2002) ทั้งนี้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการศึกษานี้เท่ากับ 0.981 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 0.75 จึงจะมีระดับความเชื่อมั่นที่สูงมากเพียงพอ (Colican, 2004)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ กับกลุ่มผู้รู้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ พระสงฆ์ ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน ประชาชน ในพื้นที่ศึกษา 5 พื้นที่ ๆ ละ 4 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 คน 2) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มนักท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเภทวัด และโบราณสถานที่สำคัญ 5 พื้นที่ที่ศึกษา พื้นที่ละ 80 ฉบับ รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 ฉบับ ในเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือน ธันวาคม 2564 3) ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามได้จำนวนแบบสอบถาม 395 ฉบับที่มีความสมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ แบ่งออกได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รู้ และนักท่องเที่ยว และข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) โดยสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแบ่งออกเป็น 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อมูลมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว 3 องค์ประกอบ 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว 2) ศักยภาพในการรับรองด้านการท่องเที่ยว และ 3) ศักยภาพการบริหารจัดการ โดยใช้เกณฑ์ระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแปลผลข้อมูลดังนี้

ค่าคะแนน (ร้อยละ)	ระดับมาตรฐานคุณภาพ
81 ขึ้นไป	ดีเยี่ยม
71 – 80	ดีมาก
61 – 70	ดี
51 – 60	ปานกลาง
50 หรือน้อยกว่า	ต่ำ

และ 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยกำหนดเกณฑ์และแปลผล ดังนี้ (Srisa-ard, 2002) ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1.51 – 2.50 มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย 2.51 – 3.50 มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง 3.51 – 4.50 มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และ 4.51 – 5.00 มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยนำเสนอได้ตามลำดับดังนี้

1. ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (5 พื้นที่) ในจังหวัดอ่างทอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมและรายด้าน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพในการดึงดูดในด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรับรองด้านการท่องเที่ยว และศักยภาพด้านการบริหารจัดการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 5 พื้นที่ในจังหวัดอ่างทองโดยแสดงเป็นภาพรวมและรายข้อปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าคะแนนของระดับมาตรฐานคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทองทั้ง 5 พื้นที่โดยรวม

(N =20)			
มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ทั้ง 5 พื้นที่) ในจังหวัดอ่างทอง	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ระดับมาตรฐานคุณภาพ
1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	50	44	
2. ศักยภาพในการรับรองด้านการท่องเที่ยว	10	7.7	
3. ศักยภาพการบริหารจัดการ	40	36	
รวม	100	87.7	ดีเยี่ยม

จากตารางที่ 1 พบว่า มาตรฐานคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 5 พื้นที่ (วัดไชโยวรวิหาร วัดขุนอินทประมูล วัดป่าโมกวรวิหาร วัดม่วงและพระตำหนักคำหยาด) ในจังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีค่าคะแนนเท่ากับ 87.70 เมื่อพิจารณาระดับมาตรฐานคุณภาพรายด้าน สามารถเรียงลำดับค่าคะแนนเป็นรายองค์ประกอบได้ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 มีระดับ

มาตรฐานคุณภาพด้านศักยภาพในการดึงดูดในด้านการท่องเที่ยว เท่ากับ 44 องค์ประกอบที่ 2 มีระดับมาตรฐานคุณภาพด้านศักยภาพในการรับรองด้านการท่องเที่ยวเท่ากับ 7.7 และองค์ประกอบที่ 3 มีระดับมาตรฐานคุณภาพด้านการบริหารจัดการเท่ากับ 36 คะแนน

2. ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่าง (n) ของการศึกษาวัยครั้งนี้มี จำนวน 393 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็น ร้อยละ 51.90 อายุระหว่าง 36 -50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.90 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า มีสถานะสมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 48.30 จำแนกตามระดับการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญาถึง ปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 44.30 จำแนกตามอาชีพพบว่ารับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และลูกจ้าง รัฐ คิดเป็นร้อยละ 22.60 จำแนกตามรายได้มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 21,000 ถึง 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.10 และมีภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 58.30

3. พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัดอ่างทอง ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อมาท่องเที่ยวพักผ่อนคิดเป็นร้อยละ 66.20 ผู้ร่วมการเดินทางในครั้งนี้ส่วนใหญ่เดินทางมา 2 ถึง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 46.60 ส่วนใหญ่เดินทางมาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 77.90 โดยรับทราบข้อมูลการท่องเที่ยวจากกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 56.20 พาหนะที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 70 โดยการเดินทางใช้ระยะเวลาในการเดินทาง 1 ถึง 2 วัน คิดเป็นร้อยละ 71.50 มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้งน้อยกว่า 5,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 69 โดยครั้งนี้มีค่าใช้จ่ายไม่เกิน 1,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 55.20 ส่วนใหญ่เดินทางจากบ้านมาอ่างทองแล้วกลับบ้านคิดเป็นร้อยละ 63.40 โดยสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวไปมากที่สุดคือ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 47.10 และความถี่ในการเดินทางปีละ 1 ถึง 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 42.20

4. ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทองโดยรวมและรายด้านแต่ละด้าน ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยรวมและรายด้าน ในการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลปรากฏดังต่อไปนี้

ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.55	0.517	มาก
2. ด้านการบริการ/สิ่งอำนวยความสะดวก	3.34	0.665	ปานกลาง
3. ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	3.51	0.540	มาก
4. ด้านการตลาดท่องเที่ยว	3.55	0.512	มาก
5. ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย	3.45	0.680	ปานกลาง
6. ด้านบุคลากรและกระบวนการให้บริการ	3.58	0.505	มาก
รวม	3.52	0.387	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.387$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและกระบวนการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, $SD = 0.505$) โดยทุกข้อของด้านนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากคือ มีผู้รับผิดชอบคอยให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว และคุณภาพของผู้นำเที่ยวในท้องถิ่นโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.490$) ตามด้วยต้องการให้คนในพื้นที่ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.513$) และสุดท้ายต้องการให้คนในพื้นที่ให้บริการรวดเร็ว มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และมีเอกสารแนะนำพื้นที่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.518$)

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.517$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากได้แก่ คุณค่าทางวัฒนธรรมทางด้านประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = 3.66$, $SD = 0.474$) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.58$, $SD = 0.494$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีป้ายบอกทางเข้าถึงและป้ายสื่อความหมาย ($\bar{X} = 3.50$, $SD = 0.530$) และ สิ่งบ่งชี้ว่ามาถึงจุดท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.47$, $SD = 0.571$)

ด้านการตลาดท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.517$) และแต่ละข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.66$, $SD = 0.474$) มีของที่ระลึกแสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.510$) การโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวทางโทรทัศน์ วิทยุ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต เพจท่องเที่ยวของจังหวัด ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.516$) และภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.549$)

ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.540$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การชมโบราณสถาน ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.498$) การสักการะสิ่งศักดิ์ภายในสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.514$) การร่วมกิจกรรมที่สถานที่ท่องเที่ยวจัดขึ้นประจำปี ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.544$) การเยี่ยมชมสิ่งที่เป็นคุณค่าทางวัฒนธรรม และสิ่งที่น่าสนใจทางด้านประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.545$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การซื้อสินค้าที่ระลึกที่ผลิตขึ้นในชุมชน ($\bar{X} = 3.38$, $SD = 0.612$)

ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, $SD = 0.680$) โดยมีค่าเฉลี่ยรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีลานจอดรถที่เพียงพอและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.48$, $SD = 0.602$) ความปลอดภัยในการเยี่ยมชมและใช้สถานที่ ($\bar{X} = 3.47$, $SD = 0.610$) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.47$, $SD = 0.697$) ความปลอดภัยด้านสุขอนามัย ($\bar{X} = 3.44$, $SD = 0.641$) และสถานที่ที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.42$, $SD = 0.643$)

ด้านการบริการท่องเที่ยว/สิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $SD = 0.665$) โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ได้แก่ การให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.523$)

5. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง

จากผลการศึกษาศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง ได้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง ประกอบด้วย 7 แนวทางดังต่อไปนี้

1) พัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรและกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการตลาด กำหนดหน้าที่ บทบาท และขอบเขตการจัดการของแต่ละองค์กรและแต่ละกลุ่มจัดการระดับใด องค์กรและกลุ่มคนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่น นักการศึกษา คนท้องถิ่นที่พำนักอาศัยในชุมชน ธุรกิจโรงแรมและร้านอาหาร ธุรกิจจัดทำเที่ยว เกษตรกร ผู้จัดการขนส่งท้องถิ่นทั้งของรัฐและเอกชน ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว

2) พัฒนาการจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการติดตามและวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว เพื่อเติมเต็มให้แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพด้านการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น

3) พัฒนาการจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก แหล่งท่องเที่ยวต้องมีกิจกรรมและการดำเนินงานท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบโดยการจัดตั้งศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจน มีเจ้าหน้าที่ประจำ มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยวโดยรอบ มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดอบรมให้ความรู้และประสบการณ์ให้กับเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการและชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว และพัฒนาสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

4) พัฒนาบุคลากรและกระบวนการให้บริการ จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวให้คนในพื้นที่เป็นผู้ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร ให้คนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และควรมีเอกสารแนะนำพื้นที่

5) พัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกและกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียง

6) พัฒนาการตลาดท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว จัดหาของที่ระลึกที่แสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น การให้มีการโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวทางโทรทัศน์ วิทยุ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต เพจการท่องเที่ยว

7) พัฒนาด้านการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้หลากหลาย เช่น กิจกรรมการเข้าชมโบราณสถาน กิจกรรมการสักการะสิ่งศักดิ์ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กิจกรรมการเยี่ยมชมสิ่งที่เป็นคุณค่าทางวัฒนธรรมหรือสิ่งที่เป็นคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์

อภิปรายผล

1. การศึกษาศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 5 พื้นที่ในจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง ประกอบไปด้วย 1) ศักยภาพด้านการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความพร้อมในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว โดยมีความโดดเด่นในเรื่องความเป็นเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการจัดกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวและจัดต่อเนื่องกันมาทุกปี มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปะซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแต่ละแห่งสามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอย่างยาวนาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Noppawan, Nongyao, Choochat and Theeraphong (2017) ได้ศึกษาศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในปทุมธานี พบว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับมาก มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่เก่าแก่ และมีความหลากหลายทางด้านกายภาพการศึกษาดังกล่าว จึงสอดคล้องกับ Sawangpanapan (2012) ที่ได้ทำการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนตาลโตนด พบว่า ชุมชนตาลโตนดมีศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว โดยมีความโดดเด่นในความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมมีกิจกรรมความสำคัญของวิถีชีวิตของชุมชนตาลโตนด เมื่อพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ผู้สัมภาษณ์ได้บ่งชี้ศักยภาพ คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดอ่างทองมีศักยภาพการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าศักยภาพที่กล่าวมานั้นเป็นเรื่องของควมมีคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะมีความเป็นเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานมีความเกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์ เป็นศักยภาพที่มีอยู่แล้วตามประวัติศาสตร์ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจึงควรเข้ามาดูแล อนุรักษ์ และกำหนดทิศทางการฟื้นฟูพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทองให้ดีขึ้น 2) ศักยภาพด้านการรองรับการท่องเที่ยว พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทองมีความสะดวกในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Sukhantasisirikun (2012) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในการรองรับด้านการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทองมีศักยภาพในการรับรองการท่องเที่ยวในระดับ มาก แต่ยังคงขาดการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน งบประมาณร่วมกันเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต 3) ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน มีการจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยว มีการดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นอย่างดี มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ มีการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีการแบ่งเขตพื้นที่ในการท่องเที่ยวออกเป็นสัดส่วน มีทางเดินบอกเส้นทางเชื่อมโยงไปยังอีกพื้นที่ มีการตกแต่งและจัดการภูมิทัศน์ภายใน มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าชมกิจกรรมของสถานที่ตามช่วงวันเวลาและหรือฤดูกาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Sukhantasisirikun (2012) ได้ศึกษาการพัฒนา

คุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ มีการจัดบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว การรักษาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและปรับปรุงสภาพแวดล้อมเป็นอย่างดี และมีหน่วยงานในการประเมินผลการดำเนินงาน แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่งผลให้การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวอาจเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ถึงแม้จากผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพ พบว่า มีศักยภาพโดยรวมในระดับ “ดีเยี่ยม” แต่เมื่อพิจารณาตามรายตัวบ่งชี้ พบว่า ขาดการจัดการด้านการให้ความรู้ และการสร้างจิตสำนึกและการเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว รวมถึง ขาดการจัดการติดตามและประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาอบรมให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น

2. จากการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทองมี 4 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมทั่วไป ความสนใจแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการเดินทางและการรับทราบข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางเพื่อมาพักผ่อนเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลตนเอง ระยะเวลาในการเดินทางเข้าเย็นกลับ ใช้เวลาในการเดินทาง 1 ถึง 2 วัน มีค่าใช้จ่ายแต่ละครั้งน้อยกว่า 5,000 บาท ซึ่งโดยครั้งนี้จ่ายน้อยกว่า 1,000 บาท กิจกรรมส่วนใหญ่เลือกสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และแต่ละปีมาท่องเที่ยว 1 ถึง 2 ครั้ง รับทราบข้อมูลกิจกรรมจากเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Somjai and Na lamphon (2020) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวโดยใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1 วันไปเช้าและเย็นกลับ ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยววางแผนเดินทางเป็นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์โดยรถยนต์ส่วนบุคคล และกิจกรรมที่ส่วนใหญ่เป็นการไหว้พระและนันทนาการ

3. การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากรและกระบวนการให้บริการ 2) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว 3) ด้านตลาดท่องเที่ยว 4) ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการในเรื่องบุคลากรและกระบวนการให้บริการในระดับมาก มีการจัดกิจกรรมเข้าชมโบราณสถาน กิจกรรมสักการะสิ่งศักดิ์ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กิจกรรมเยี่ยมชมสิ่งที่เป็นคุณค่าทางวัฒนธรรมหรือสิ่งที่น่าสนใจทางด้านประวัติศาสตร์ และต้องการเข้าร่วมกิจกรรมที่แหล่งท่องเที่ยวจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Somjai and Na lamphon (2020) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการในเรื่องกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากที่สุดโดยเฉพาะมีความต้องการความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและมีความต้องการที่พักในแหล่งเที่ยวน้อยที่สุด

4. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทองที่สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง 1) พัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรและกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีการสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ

และบุคลากร ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ Ratanasuwongchai (2011) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะพัฒนาได้อย่างยั่งยืนและเป็นประโยชน์สูงสุด จำเป็นต้องเริ่มจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของทุกกลุ่มที่อยู่ในชุมชนที่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการตลาดเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน 2) พัฒนาการจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกแหล่งท่องเที่ยวต้องมีกิจกรรมและการดำเนินงานท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบโดยการจัดตั้งศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจน มีเจ้าหน้าที่ประจำ มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยวโดยรอบ มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดอบรมให้ความรู้และประสบการณ์ให้กับเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการและชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว 3) พัฒนาบุคลากรและกระบวนการให้บริการ จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวให้คนในพื้นที่เป็นผู้ให้บริการด้วยความสุภาพและเป็นมิตร ให้คนในพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว 4) พัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกและกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียง 5) พัฒนาด้านการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้หลากหลาย เช่น กิจกรรมการเข้าชมโบราณสถาน กิจกรรมการสักการะสิ่งศักดิ์ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กิจกรรมการเยี่ยมชมสิ่งที่เป็นคุณค่าทางวัฒนธรรมหรือสิ่งที่เป็นคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ 6) พัฒนาการตลาดท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว จัดหาของที่ระลึกที่แสดงถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของท้องถิ่น การให้มีการโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวทางโทรทัศน์ วิทยุ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต เพจการท่องเที่ยว และ 7) พัฒนาการจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณของการศึกษาศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง ได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการและนโยบาย

1. ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของในจังหวัดอ่างทอง

1) มีศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ที่แสดงถึงคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม มีเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้สะดวก หากแต่ขาดมาตรการด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว วางแผนป้องกันเหตุอันตรายที่จะเกิดขึ้นจัดให้ความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ดูแลความปลอดภัยให้คำแนะนำข้อมูลการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

2) ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบางแห่ง (พระตำหนักคำหยาด) มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นลักษณะภูมิประเทศ การวางผังเมืองและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่ไม่สามารถขยายได้ เป็นต้น โดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบต้องเข้ามามีส่วนร่วมให้การสนับสนุน และจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

3) ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ยังคงขาดการจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกกิจกรรมและการดำเนินการต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดเจ้าหน้าที่นำเที่ยวที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์แก่นักท่องเที่ยว ให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งมีบทบาทต่อการจัดการท่องเที่ยว

2. การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่เพื่อการพักผ่อนและต้องการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนและชุมชนในพื้นที่ให้เกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทองเพิ่มมากขึ้น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวกลับมาเยือนซ้ำอีก

3. ความต้องการด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมความต้องการได้แก่ กิจกรรมการเข้าชมโบราณสถาน กิจกรรมการสักการะสิ่งศักดิ์ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กิจกรรมเยี่ยมชมสิ่งที่เป็นคุณค่าทางวัฒนธรรม หรือสิ่งที่น่าสนใจทางด้านประวัติศาสตร์ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่แหล่งท่องเที่ยวจัดขึ้นประจำปี เป็นต้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการวางแผนนำผลการเปลี่ยนแปลงที่ได้จากการท่องเที่ยว นำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเส้นทางหรือแนวทางการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวและเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวประเภทวัดสำคัญในจังหวัดอ่างทองที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางประวัติศาสตร์เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2. ควรมีการศึกษาศักยภาพ แรงจูงใจ และการรับรู้แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาบูรณาการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคกลางตอนบน

3. การทำวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทอง เป็นการศึกษาศักยภาพการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ศักยภาพการดึงดูดใจการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยว และศักยภาพในด้านการบริหารจัดการ การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริหารและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการตลาด ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ด้านบุคลากรและกระบวนการให้บริการเพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาส่วนประสมทาง

การตลาด หรือกลยุทธ์ทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดอ่างทองหรือพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนบน 4 จังหวัด ได้แก่ ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง ชัยนาท

References

- Chittangwattana, B. (2005). **kānphatthana kānthōngthiēo yāng yangyūn** [Sustainable tourism development]. Bangkok: Authority of Thailand Academic.
- Coolican, H. (2004). **Research methods and statistics in psychology**. Hodder Education.
- Department Ang thong Province. (2017). **phāen phatthana chāngwat 'Āng Thong Phō.Sō. sōngphanhārōjhoksip'et - sōngphanhārōjhoksipā** [Ang Thong Province Development Plan 2018 – 2022]. Ang thong: Strategic and Information Work Group for Provincial Development.
- Department of Tourism. (2014). **khūmū truat pramōen mātrathan khunnaphāp læng thōngthiēo chōeng watthanatham** [Thailand Tourism Standard Audit Guide]. Bangkok: Office of Printing works The War Veterans Organization of Thailand Under Royal Patronage of His majesty the King.
- Kanchula, C. (2020). **patchai thī mī 'itthiphon tō kāntatsinchai thōngthiēo mūang rōng khōng nakthōngthiēo chāo Thai kōrānī suksā chāngwat 'Āng Thong** [Factors Affecting the Decision to Travel to Secondary Cities of Thai Tourists. A Case Study of Ang Thong province]. **Journal of Sustainable Tourism Development**. 2(2), 64.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30, 607-610.
- Noppawan, W., Nongyao, U., Choochat, P. & Theeraphong, B. (2017). **sakkayaphāp nai kān pen læng thōngthiēo chōeng phut khōngwat nai chāngwat Pathum Thānī** [The potential of buddhist tourism destination: Temples in Pathum Thani province]. **Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University**. 14(1), 97 - 107.
- Parliamentary Budget Office. (2022). **khōsanōe nāothāng kān songsoem thōngthiēo mūang rōng phūa kračhāi raīdai čak kānthōngthiēo** [Proposal for promoting tourism in secondary cities to spread Income from tourism]. Bangkok: Office of the Secretariat of the House of Representatives.
- Ratanasuwongchai, N. (2011). **konlayut kānphatthana kān thōng thōngthiēo chōeng watthanatham** [Cultural Tourism Development Strategies]. **Manutsayarsat Wichakan Journal**. 18(1), 31-53.

- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion referenced test item validity. **Dutch Journal of Educational Research**. 2(2), 49 – 60.
- Sawangpanapan, K. (2012). **sakkayaphāp kānthōngthiēo yāng yangyūn khōng chumchon tān tanōt: kōranī suksā chumchon tān tanōt tambon tham rong ‘amphōē bān lāt chāngwat phētchaburī** [Sustainable tourism potential of the Tan Tanod: a case study of Tan Tanod community, Tham Rong sub district, Ban Lat district, Phetchaburi province]. Graduate School, Silpakorn University Phetchabury.
- Somjai, U. & Na Lamphoon, P. (2020). phruttkam læ khwāmtoṅkān khōng nakthōngthiēo thī mī to kānthōngthiēo chōng watthanatham tambon bāng chō long ‘amphōē bāng phlī chāngwat Samut Prākān [Behaviors and Needs of Tourists Toword Cultural Tourism in Bangchalong Sub – District Bangpli District]. Samutphakarn. **Liberal Arts Review**. 15(2), 13-27.
- Srisa-ard, B. (2002). **kānwichai būāngton** [Basic research]. 7th ed. Bangkok: Suweeriyasan.
- Sukhanthasirikun, G. (2012). **kānphatthanā khunnaphāp kānthōngthiēo chōng watthanatham nai phāk tawan ‘ōk chiāng nūā** [The Quality Development of Cultural Tourism in North Eastern]. Nakhon Ratchasima: Suranaree University of Technology.